

Lausuntoyhteenveto

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä

Johdanto

Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä ja niiden torjunnasta työssä. Asetus korvaisi kumottavaksi ehdotettavan työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen. Ehdotetulla asetuksella pantaisiin osaltaan täytäntöön työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta koskevan direktiivin muutos.

Ehdotetun asetuksen soveltamisala olisi kumottavaksi ehdotetun asetuksen soveltamisalaa laajempi kattaen direktiivin muutokseen perustuen syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien ja perimää vaurioittavien tekijöiden lisäksi myös lisääntymiselle vaaralliset kemialliset tekijät. Eräiden lisääntymiselle vaarallisten aineiden voimassa olevat haitalliseksi tunnetut pitoisuudet (HTP-arvot) sisällytettäisiin ehdotettuun asetukseen sitoviksi raja-arvoiksi muutettuina. Myös lisääntymiselle vaarallisen lyijyn sitovat raja-arvot siirrettäisiin ehdotettuun asetukseen ja lyijytyöstä annettu valtioneuvoston päätös kumottaisiin. Lisäksi syöpävaarallisille nikkelyyhdisteille ja akryylinitriilille tulisi uudet sitovat raja-arvot ja bentseenin sitovaa raja-arvoa kiristettäisiin.

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi 31.1.2024 päivätyllä lausuntopyyntöllä Lausuntopalvelu.fi –palvelussa kirjallista lausuntoa ehdotuksesta. Lausuntoaika oli 31.1. – 23.2.2024. Kolmen viikon lausuntoaika oli suositeltua vähintään kuuden viikon lausuntoaikaa lyhyempi. Ehdotettua asetusta on kuitenkin valmisteltu kolmikantaisessa HTP-jaostossa, jossa asian kannalta keskeisten työmarkkinajärjestöjen, Työterveyslaitoksen sekä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden edustajat ovat päässeet kommentoimaan luonnosta jo ennen lausuntokierrosta.

Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistulla lausuntopyyntöllä lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: Akava ry, Ammattiliitto Pro, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, Kemianteollisuus ry, Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT, Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry, Metsäteollisuus ry, oikeusministeriö, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Rakennusliitto, Rakennusteollisuus RT ry, STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Yrittäjät, Tehy ry, Teollisuusliitto ry, Työterveyslaitos ja Valtion työmarkkinalaitos VTML. Lisäksi myös muilla tahoilla on ollut mahdollisuus antaa lausuntonsa.

Lausunnon toimittivat määräajassa seuraavat tahot:

Akava ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Työ- ja tasa-arvo-osasto/Säädösyksikkö

VN/21247/2023

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Lounais-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualueiden yhteinen lausunto)
SAK ry
STTK ry
Suomen Yrittäjät ry
Tehy ry
Teollisuusliitto ry
Työterveyslaitos
Valtion työmarkkinalaitos
yksityishenkilö

Oikeusministeriö totesi, että sillä ei ole asiassa lausuttavaa. Saapuneet lausunnot ovat saatavilla osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>. Hankkeen tunnus on STM052:00/2023.

Lausunnoissa esitettyjä huomioita esityksestä

Lausunnoissa kannatettiin ehdotetun asetuksen tavoitteita ja katsottiin, että se edistäisi työntekijän suojelua syöpäsairauden vaaraa aiheuttavilta, perimää vaurioittavilta ja lisääntymiselle vaarallisilta tekijöiltä. Lähtökohtaisesti asetusluonnosta pidettiin hyvänä, mutta lausunnoissa esitettiin siihen sekä perustelumuistioon eräitä täsmennyksiä ja lisäyksiä.

Lausuntoajan alkamisen jälkeen esitysluonnosta käsiteltiin 7.2.2024 työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina keskeiset työmarkkinajärjestöt ja muut keskeiset tahot. Neuvottelukunnassa asetusluonnos ja perustelumuistio hyväksyttiin niihin kokouksessa esitettyjen muutosten mukaisena. Kokouksessa osapuolten esitysten johdosta ehdotetun asetuksen 8 §:n 1 momentin 8 kohdan ja 15 §:n 2 momentin 2 kohdan sanamuotoja täsmennettiin. Vastaavat muutokset tehtiin myös muistioluonnokseen. Lausunnonantajat, jotka ovat edustettuina työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa, pitivät lausuntokierroksella antamissaan lausunnoissaan asetusluonnokseen ja perustelumuistioon työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan kokouksessa 7.2.2024 tehtyjä muutoksia tarpeellisina ja selkeyttävinä.

Työterveyslaitoksen lausunnon mukaan ehdotettu asetus on keskeinen osa kemiallisia altisteita koskevaa työsuojelulainsäädäntöä, joten myös asetuksen nimikkeessä tulisi näkyä sana ”työssä” yhdenmukaisesti kemiallisia tekijöitä työssä koskevan asetuksen kanssa. Myös Akava ry, STTK ry ja Teollisuusliitto ry esittivät lausunnoissaan sanan ”työssä” lisäämistä ehdotetun asetuksen nimikkeeseen.

Työterveyslaitos, Tehy ry, SAK ry ja STTK ry esittivät lausunnoissaan, että asetuksen soveltamisalaa koskevaan pykälään tulisi lisätä maininta, että raskaana olevien ja imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöitä säädetään erikseen.

Useammassa lausunnossa toivottiin tarkennusta ehdotetun asetuksen hygieniää ja henkilökohtaista suojausta koskevaan 13 §:ään. Myös ehdotetun 14 §:n 1 momentin sanamuodossa nähtiin täsmennyksen tarvetta, jotta siitä kävisi selkeämmin ilmi, että työnantaja ei tyypillisesti itse tee altistumismittauksia, vaan kyse on työnantajan velvollisuudesta teettää altistumismittauksia (työterveyshuollolla). Teollisuusliitto ry:n lausunnon mukaan työnantaja ei edes saa itse tehdä biologisia altistumismittauksia, eikä työnantaja useimmiten tee myöskään työhygieenisia mittauksia itse.

Muun muassa Akava ry, Tehy ry, EK, SAK ry, STTK ry, Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT, Teollisuusliitto ja Työterveyslaitos pitivät tärkeänä, että lainsäädäntömuutoksista viestitään ja tiedotetaan laajasti (työpaikat ja työterveyshuolto). Lausunnoissa nousi myös esiin huoli, että kaikilla työpaikoilla ei edelleenkään välttämättä edes tiedetä, että siellä työskennellään syöpävaarallisten aineiden kanssa.